



Förenade kungariket har rätt att ensidigt återkalla anmälan av sin avsikt att lämna Europeiska unionen

Om Förenade kungariket fattar ett beslut om återkallelse i enlighet med sina konstitutionella bestämmelser kommer landet att förbli en del av EU utan någon förändring av dess ställning som medlemsstat

I den folkomröstning som hölls i Förenade kungariket den 23 juni 2016 röstade en majoritet för att denna medlemsstat skulle lämna Europeiska unionen. Den 29 mars 2017 anmälde den brittiska premiärministern till Europeiska rådet att Förenade kungariket avsåg att utträda ur EU med tillämpning av artikel 50 FEU. Enligt denna artikel ska den berörda medlemsstaten, efter att ha gjort en sådan anmälan, förhandla fram och ingå ett utträdesavtal med EU. Fördragen upphör då att vara tillämpliga på den berörda medlemsstaten från och med det datum då utträdesavtalet träder i kraft eller, om det inte finns något sådant avtal, efter det att två år har passerat sedan medlemsstaten anmälde sin avsikt att utträda, en frist som eventuellt kan förlängas.

Den 19 december 2017 mottog Court of Session (Överdomstolen i tvistemål, Skottland, Förenade kungariket) en ansökan om *judicial review* från ett antal ledamöter av Förenade kungarikets parlament, Skottlands parlament och Europaparlamentet. Dessa önskade få veta om det var möjligt att före utgången av denna tvåårsperiod ensidigt återkalla en anmälan enligt artikel 50 FEU, med effekten att Förenade kungariket efter en sådan återkallelse skulle förbli medlem av EU. Den 3 oktober 2018 ställde Court of Session en tolkningsfråga om detta till EU-domstolen. Court of Session preciserade att ett svar på den frågan skulle innebära att ledamöterna av underhuset i Förenade kungarikets parlament (House of Commons), när det blev dags för dem att rösta om utträdesavtalet, skulle känna till om de befintliga alternativen inte var två till antalet utan tre, nämligen: utträde ur EU utan avtal, utträde ur EU med avtal eller återkallelse av anmälan om avsikten att utträda varvid Förenade kungariket stannar kvar i EU.

På grund av att begäran om förhandsavgörande är av brådskande karaktär, särskilt eftersom utträdesavtalet endast kan ratificeras om detta avtal och ramverket för de framtida förbindelserna mellan Förenade kungariket och EU godkänns av Förenade kungarikets parlament, ansökte Court of Session om skyndsam handläggning av målet. EU-domstolens ordförande beslutade att bifalla ansökan.¹ Genom förfarandet för skyndsam handläggning kan EU-domstolen avgöra mål snabbt i synnerligen brådskande fall genom att korta ned fristerna under handläggningen och ge dessa mål högsta prioritet.

I dagens dom slår EU-domstolen, i plenum, fast att en medlemsstat som till Europeiska rådet har anmält sin avsikt att utträda ur EU, vilket Förenade kungariket har gjort, därefter har rätt att ensidigt återkalla sin anmälan.

Denna möjlighet kvarstår så länge utträdesavtalet mellan EU och den berörda medlemsstaten inte har trätt i kraft eller, om något sådant avtal inte föreligger, så länge den tvåårsfrist som börjar löpa vid anmälan om avsikten att utträda ur EU, och som eventuellt kan vara förlängd, inte har löpt ut.

¹ Beslut av domstolens ordförande av den 19 oktober 2018, Wightman m.fl. ([C-621/18](#)).

Beslutet om återkallelse måste ha fattats genom en demokratisk process i enlighet med de nationella konstitutionella bestämmelserna. Europeiska rådet måste underrättas skriftligen om detta beslut, vilket ska vara entydigt och ovillkorligt.

En sådan återkallelse bekräftar att den berörda medlemsstaten fortsätter att tillhöra EU under oförändrade villkor vad gäller dess ställning som medlemsstat och innebär att utträdesförfarandet är avslutat.

I domskälen börjar EU-domstolen med att konstatera att sökandena i det nationella målet enligt Court of Session tar upp en omstridd fråga som ligger till grund för en tvist som ska avgöras av Court of Session och att domen från Court of Session kommer att klargöra vilka valmöjligheter som står till buds för de ledamöter i Förenade kungarikets parlament som ska uttala sig om ratificeringen av det avtal som förhandlats fram mellan Förenade kungariket och EU. EU-domstolen bemöter de argument till stöd för en avvisning som har anförts av Förenade kungarikets regering och kommissionen, med att påpeka att den fråga som Court of Session har ställt om tolkningen av artikel 50 FEU är relevant och inte hypotetisk, då det är just den frågan som utgör saken i det pågående målet vid Court of Session.

I sak konstaterar EU-domstolen att artikel 50 FEU inte uttryckligen säger något om möjligheten att återkalla en anmälan om avsikt att utträda. Bestämmelsen innehåller inte något uttryckligt förbud mot en återkallelse, men där anges heller inte uttryckligen att en sådan återkallelse är tillåten.

Med detta som utgångspunkt framhåller EU-domstolen att artikel 50 FEU har två syften, för det första att stadfästa en medlemsstats suveräna rättighet att utträda ur EU och för det andra att inrätta ett förfarande för att se till att ett sådant utträde kan äga rum under ordnade förhållanden. Det faktum att rätten till utträde utgör en suverän rättighet talar enligt EU-domstolen för att det måste finnas en rätt för den berörda medlemsstaten att återkalla anmälan om sin avsikt att utträda ur EU, så länge utträdesavtalet inte har trätt i kraft eller, om något sådant avtal inte föreligger, så länge tvåårsfristen, som eventuellt kan vara förlängd, inte har löpt ut.

Då det inte finns någon bestämmelse som uttryckligen reglerar återkallelse av anmälan om avsikt att utträda ur EU, styrs en sådan återkallelse av reglerna i artikel 50.1 FEU, vilket betyder att den berörda medlemsstaten har möjlighet att ensidigt besluta om återkallelse i enlighet med sina konstitutionella bestämmelser.

En medlemsstats **återkallelse** av anmälan om avsikten att utträda **återspeglar ett suveränt beslut att behålla ställningen som EU-medlemsstat**, en ställning som inte har upphört eller ändrats som ett resultat av denna anmälan.

Det skulle inte vara förenligt med fördragets målsättning att skapa en allt fastare sammanslutning mellan de europeiska folken att tvinga en medlemsstat att lämna EU, om denna stat, efter att ha anmält sin avsikt att utträda ur EU, i enlighet med sina konstitutionella bestämmelser och efter en demokratisk process, beslutar att återkalla sin avsiktsanmälan inom ramen för en sådan process.

Att – såsom rådet och kommissionen har förespråkat – som villkor för rätten till återkallelse kräva att Europeiska rådet, med enhällighet, ska godkänna återkallelsen, skulle innebära en omvandling av en ensidig suverän rättighet till en villkorad rättighet, och det skulle vara oförenligt med principen att en medlemsstat inte kan tvingas att lämna EU mot sin vilja.

PÅPEKANDE: Begäran om förhandsavgörande gör det möjligt för domstolarna i medlemsstaterna att, i ett mål som pågår vid dem, vända sig till EU-domstolen med frågor om tolkningen av unionsrätten eller om giltigheten av en unionsrättsakt. Domstolen avgör inte målet vid den nationella domstolen. Det är den nationella domstolen som ska avgöra målet i enlighet med EU-domstolens avgörande. Detta avgörande är på samma sätt bindande för de övriga nationella domstolar där en liknande fråga uppkommer.

Detta är en icke-officiell handling avsedd för massmedia och den är inte bindande för domstolen.

Domen i [fulltext](#) publiceras på webbplatsen CURIA dagen för avkunnandet.

Kontaktperson för press: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127

Bilder från uppläsningen av domen finns tillgängliga på "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106